

TUOMITUT

O O P P E R A

Alkuperäiskäsikirjoitus: Heikki Turunen
Libretisti, säveltäjä ja kapellimestari: Esko Alanen
Ohjaus: Reetta Haavisto

Pianosäesteinen ennakkoesitys:

KALLIOLAN SETTLEMENTIN SIRENIUS-SALI, HKI, LA 23.4.2022 KLO 18

Kantaesitys:

SEURA – SALI, JUUKA, LA 14.5.2022 KLO 18

2. Esitys ja striimaus:

SIIHTALAN KULTTUURITEHDAS, JOENSUU, SU 15.5.2022 KLO 13

TUOMITUT

O O P P E R A

Alkuperäiskäsikirjoitus Heikki Turunen

Säveltäjä ja kapellimestari: Esko Alanen

Ohjaus: Reetta Haavisto

Kaksinäytöksisen Tuomitut -oopperan libretto on säveltäjän laatima lyhennelmä kirjailija Heikki Turusen nuoruudessaan kirjoittamasta kolminäytöksisestä tragediasta. Tapahtumat sijoittuvat muinaisen Suomen Kalevalaan.

Rooleissa:

KALEVA, kartanon orja	Emil Mahjneh, baritoni
MARJAANA, kartanontytär	Mirva Echevarria, sopraano
YRJÖ, kartanoherra	Antti Pakkanen, bassobaritoni
AINIKKI, kartanonrouva	Laura Mäkitalo, mezzosopraano
PIRKKKA, kauppias	Antti Tolvanen, tenori
KEIMO, seppä	Janne Hautsalo, basso
AINIKKI nuorena	Marjaana Ritanen, sopraano
KERTTULI, orjanainen	Malin Döragrip, altto
KÖPSÄ, SÄMPSI	Vesa Kytöoja, baritoni
ORJA	Lauri Sinkkonen, näyttelijä

Orkesteri Juuan ja Joensuun esityksissä:

Piritta Gröhn ja Noora Rämö, 1. viulu

Merja Kauppinen ja Kerttu Kaihola, 2. viulu, Liisa Palosuo, alttoviulu

Emma Raatikainen, sello, Eija Liisa Sokka-Meaney, kontrabasso

Maxime Laffitte ja Teresa Rouvinen, klarinetti

Helena Manninen ja Sanni Tirronen, huilu, Pertti Vattulainen, käyrätorvi

Roosa Piirainen, baritonitorvi, Eevaleena Ratilainen, pasuuna ja tuuba

Jukka Tuunanen ja Velimatti Raatikainen, lyömäsoittimet

Orjattarien tanssin koreografia: Linda Veijola

Asut: Pukuvuokraus TTT, Tampere

O O P P E R A N T A P A H T U M A T

1. Näytös

Seppä Keimon orja Kaleva on edellisenä päivänä nähnyt Marjaanan, kartanon tyttären, ihastunut tähän ja muistelee tapaamista. Keimo ja Kaleva riitaantuvat, Keimo irtisanoo Kalevan. Käy ilmi, että Keimo on pelastanut löytölapsi Kalevan ottamalla hänet kasvatikseen.

Paikalle tulee Yrjö, kartanonherra, jolle Keimo myy Kalevan kovaan hintaan. Yrjöllä on epäilyksiä orjan alkuperästä.

Kartanon pihamaalla orjat yrittävät pidellä raivoavaa Kalevaa, jolle lopulta onnistutaan polttamaan otsaan orjanmerkki. Paikalle tulee Marjaana, joka kyselee Kalevasta. Tämä tyyntyy kun näkee taas Marjaanan.

Kartanon puistossa Pirkka, rikas kauppias, yrittää taivuttaa Marjaanaa naimisiin kanssaan. Marjaana ei suostu. Pirkka yrittää suudella häntä väkisin, jolloin hän lyö miestä korville. Pirkka poistuu uhkaillen.

Vanhempi orjanainen Kerttuli ja kartanonrouva Ainikki tulevat paikalle huomaamatta Marjaanaa, joka siirtyy sivummalle. Puhuvat lapsesta, joka on hukutettu koskeen, mutta juttu jää kesken, kun huomaavat Marjaanan. Ainikki poistuu ja Marjaana tulee utelemaan Kerttulilta asiaa. Kerttuli sanoo epämääräisesti, että kyse on vain pienestä salaisuudesta hänen ja Ainikin välillä.

Kartanon pirtissä Kerttuli muistelee. Seuraa takauma, jossa nuoret Ainikki ja Kerttuli sopivat, että Kerttuli hukuttaa Ainikin lapsen koskeen. Tietäjä Sämpsä ennustaa, että lapsi on oleva emonsa ja tämän tyttärensä tuho. Kerttuli ei kuitenkaan vie lasta koskelle, vaan jättää hänet, siis Kalevan, seppä Keimon ovelle, saaden siten mielenrauhan. Vielä käy ilmi, että Ainikki samana yönä oli myrkyttänyt miehensä Ilmarin, jotta voisi solmia suhteen nuoruudenrakkauteensa Yrjöön.

Aholla karjaa kaitsiessaan Kaleva unelmoi Marjaanasta. Köpsä, hullunkurinen pikkumies, tuo evästä Marjaanalta. Leivässä on sydän. Kaleva lähettää Köpsän kautta viestin Marjaanalle.

Marjaana tulee, nuoret halaavat rakastuneina, mutta huomaavat sitten jonkun miehen tarkkailevan heitä piilosta. Kaleva ampuu tätä jousella ja hakee paikalle. Mies on kauppias Pirkka, joka väittää, että Marjaana on hänen morsiamensa, minkä Marjaana kieltää. Tulee tappelu, jossa Kaleva painaa Pirkan oman puukon hänen rintaansa. Pirkka haavoittuu, mutta ei kuitenkaan kuole. Kaleva ja Marjaana suunnittelevat pakenevansa seuraavana yönä.

2. Näytös

Yöllä pirtin nurkkauksessa Ainikki katselee nukkuvaa Kalevaa, joka tuo mieleen hänen ensimmäisen miehensä Ilmarin, Kalevan todellisen isän. Ainikki pohtii, että Kaleva pitäisi tappaa. Hän on jo pistämässä tätä tikarilla, mutta joutuu lähtemään, kun kuulee Kerttulin tulevan.

Kerttuli herättää Kalevan aikomuksenaan lähettää tämä pois kaukana asuvan serkkunsa luo, koska epäilee Kalevan ja Marjaanan, jotka ovat keskenään sisaruksia, rakastuneen toisiinsa. Kerttuli yrittää valehdella, että Marjaana ja Pirkka vielä äsken olivat sylityksin, mitä Kaleva ei usko. Kerttuli aikoo kertoa sisarussuhteesta Kalevalle, mutta ei ehdi, kun Ainikki tulee taas paikalle. Kaleva jatkaa nukkumista ja Ainikki poistuu.

Samana yönä Kerttuli on mietteissään omassa nurkkauksessaan. Ainikki tulee ja iskee veitsellä Kerttulia, koska epäilee tämän paljastavan salaisuuden. Kaleva ja Marjaana tulevat paikalle. Kerttuli ehtii ennen kuolemaansa kertoa heille, että he ovat sisaruksia, mutta ei sitä, kuka häntä iski puukolla. Kerttuli kuolee, Marjaana pökertyy. Kuuluu kauan sitten kuolleen Ilmarin ääni, joka vaatii Kostotarten tukemina Kalevalta kosto.

Paikalle tulleelle Yrjölle sekavassa tilassa oleva Marjaana sanoo Kalevan aikovan tappaa äitinsä, Ainikin. Kaleva ryntää toiseen huoneeseen raahaten sieltä Ainikkia ja alkaa kuristaa häntä.

Paikalle tulee aholta viimeisillä voimillaan selvinnyt Pirkka, joka iskee puukon Kalevan selkään, mutta kuolee itse kamppailussa. Ainikki pelastuu, Kaleva ei kuitenkaan kuole, mutta hänet vangitaan, koska Ainikki syyttää Kalevaa Kerttulin tappamisesta.

Kaleva on kiinni kahlittuna kallioluolassa. Paikalle tulevat Valottaret, jumalvalon lähettäjä, jotka kehottavat Kalevaa nöyryyteen. Kaleva kuitenkin uhmakkaana sanoo raastavansa, jos voisi, ylijumalan valtaistuimelta ja puhkaisevan sen sydämen kuin mätisäkin.

Kalevan hurjasti tempoissaan kahleitaan paikalle tulee Marjaana, joka nyt unelmoi kuolemasta. Kaleva kehottaa Marjaanaa tappamaan katalan Ainikin. Marjaana ei kuitenkaan halua tappaa omaa äitiään.

Köpsä tulee varoittamaan koko vuoren sortumisesta, mikä sitten tapahtuukin Kalevan hurjan tempoilun johdosta.

Köpsä saa viime hetkellä pelastettua epätoivoisen Marjaanan, mutta ei onnistu pelastamaan Kalevaa, joka kuolee kivien alle.

Ainikki ja Yrjö tulevat. Ainikki sulkee kyönelehtivän Marjaanan syliinsä, jolloin tämä pistää tikarilla Ainikin kuoliaaksi. Ennen kuin muut ehtivät estää, hän tappaa myös itsensä.

Sämpsi kyselee, olivatko hänen ennustuksensa vain hourupäisen horinoita.

LIBRETISTI:

Heikki Turunen on juukalainen kirjailijalegenda. Hänen häikäisevä tuotantonsa käsittää 26 teosta, joista jo 3 on muokattu myös elokuvaksi. Hänelle on myönnetty valtion taiteilijaeläke sekä lukuisia taide-elämän tunnustuksia. Pro Finlandia palkinnon hän sai v. 2001.

SÄVELTÄJÄ:

Esko Alanen on savonlinnalainen säveltäjä, musiikinopettaja, pianisti, tuottaja ja kuoronjohtaja, joka on luonut musiikkia useilla eri genreillä: mm. liedä sekä lukuisia viihde-, kamari- ja näyttämömusiikkiteoksia.

OHJAAJA:

Reetta Haavisto on kokenut oopperalaulaja, joka on esiintynyt sekä Suomen Kansallisoopperassa, että Savonlinnan Oopperajuhlilla. Tässä produktiossa hän debytoi oopperaohjaajana.

SOLISTIT:

Emil Mahjneh on valmistunut oopperalaulajaksi Sibelius-akatemiasta, menestynyt laulukilpailuissa ja tehnyt lukuisia oopperaroolia.

Mirva Echevarria on useita oopperaroolia tehnyt laulutaiteilija, joka on konsertoinut laajasti kotimaassa.

Antti Pakkanen on joensuulaislähtöinen kokenut oopperalaulaja, joka on menestynyt erityisesti mm. koomisissa oopperaroolissa.

Laura Mäkitalo on Sibelius-Akatemiasta valmistunut kokenut oopperalaulaja

Antti Tolvanen on erityisesti vaativista Wagner-rooleista tunnettu kokenut oopperalaulaja

Janne Hautsalo on valmistunut Sibelius-Akatemiasta ja omaa runsaasti kokemusta erilaisista oopperaroolista.

Marjaana Ritanen opiskelee laulua ja musiikkipedagogiaa Tampereen ammattikorkeakoulussa.

Malin Döragrip on Sibelius-Akatemiasta valmistunut kokenut oopperalaulaja

Vesa Kytöja on Sibelius-Akatemiasta valmistunut kokenut oopperalaulaja ja monipuolinen kulttuurialan toimittaja sekä juontaja.

Lauri Sinkkonen on kokenut ja monipuolinen näyttelijä.

SOITTAJAT:

Piritta Gröhn, 1. viulu, on kokenut muusikko ja myös alttoviulisti.
Noora Rämö, 1.viulu, opiskelee Joensuun konservatoriossa.
Merja Kauppinen 2.viulu, on soittanut monissa eri kokoonpanoissa.
Kerttu Kaihola, 2. viulu, opiskelee Joensuun konservatoriossa.
Liisa Palosuo, alttoviulu, on kokenut muusikko.
Emma Raatikainen, sello, opiskelee Joensuun konservatoriossa.
Eija Liisa Sokka-Meaney, kontrabasso, on kokenut harrastajasoittaja.
Helena Manninen, huilu, toimii opettajana Joensuun konservatoriossa.
Sanni Tirronen, huilu, toimii opettajana Soisalo-opistossa.
Maxime Laffitte, klarinetti, opettaa Keski-Karjalan musiikkiopistossa.
Teresa Rouvinen, klarinetti, opiskelee Joensuun konservatoriossa.
Pertti Vattulainen, käyrätorvi, on tehnyt pitkän elämäntyön Joensuun kaupunginorkesterissa.
Roosa Piirainen, baritonitorvi sekä **Eevaleena Ratilainen**, pasuuna ja tuuba, opiskelevat Joensuun konservatoriossa.
Jukka Tuunanen ja **Velimatti Raatikainen**, lyömäsoittimet, ovat kokeneita orkesterisoittajia.

Linda Veijola, koreografia, on monipuolinen tanssin ammattilainen.

TUOTTAJA:

Eettisesti Innovatiiviset Kulttuurin Uudistajat EIKU ry on liperiläinen, v. 2007 perustettu yleishyödyllinen yhdistys, jonka toiminnan tarkoitus on auttaa produktioillaan lupaavia kulttuurikykyjä siivilleen sekä suunnata esityksiä myös sellaisille katsojaryhmille, jotka eivät niitä muuten helposti tavoittaisi.

Yhdistys on luonut ja tuottanut yhteensä 20 täysin uutta produktiota 8:lla eri genrellä ja sen produktioissa on esiintynyt yli 200 eri ikäistä artistia vauvasta vaariin.

Paavo Joensalo on toiminut yhdistyksen perustamisesta lähtien EIKU ry:n toiminnanjohtaja – tuottajana.

**Eettisesti Innovatiiviset
Kulttuurin Uudistajat**

EIKU ry

www.eikury.com

Kiitämme yhteistyökumppaneitamme:

Werner Söderström Oy

Coctio Oy

Juuan kunta

Pohjois-Karjalan Osuuskauppa

OP Pohjois-Karjala

Joensuun konservatorio

Siihtalan Kulttuuritehdas

Teatteri Traktori

CR-Musiikki